

feeni s

UUTISKIRJE N°02 2024

Pelastuslaitosten
kumppanuusverkosto

HY VI
NVOI NTIA
LUEYHTIÖVÄ
LF **HYVIL** ÄR
DSOMRÄD
ESBOLA
GET

Hyvinvointialueiden rakentaminen jatkuu ja pelastustoimen henkilöstöä tarvitaan

Seppo Lokka
Pelastusjohtajien
puheenjohtaja
2024-2026

Pelastusjohtaja
Etelä-Savon hyvin-
vointialue

.....
"Nyt on jaksettava
uskoa ja luottaa
tulevaan."

Olemme kohta tuottaneet täydet kaksi vuotta palveluita hyvinvointialueilla ja pelastuslaitokset ovat löytäneet paikkansa. Hyvinvointialueiden talous on tällä hetkellä haastavassa tilanteessa ja monella alueella käydään yhteistoimintaneuvotteluita. Samalla voi todeta, että monella alueella on pelastustoimeen ei ole kohdennettu sopeuttamistoimia ja siten tilanne on heillä normaali. Nyt on jaksettava uskoa ja luottaa tulevaan. Pelastuslaitokset saivat Suomen paikallislehtien myöntämän vuoden 2024 Antti-patsaan tunnustukseksi paikallislehtien työn tukemisesta ansiokkaalla ja yhteistyöhakuisella tiedotustoiminnallaan. Pelastuslaitokset ovat pystyneet vakiinnuttamaan asemansa luotettavina ja nopeina tiedonvälittäjinä ja meidän toiminta tukee sekä paikallisen turvallisuuden ylläpitämistä että yhteiskunnallista keskustelua. Palkinnon myöntämisen perusteina olivat lisäksi tiedonvälityksen kattavuus ja avoimuus sekä yhteistyöhalukkuus ja paikallisen tiedon arvostaminen. Tämä on osoitus siitä, että hyvinvointialueille siirtyminen ei ole rikkonut sitä ansiokasta työtä, jota pelastuslaitoksissa tehdään kautta maan.

Hyvinvointialueiden rahoitukseen ja palvelutuotantoon liittyen olen huolissani alueiden erisuuntaisesta kehityksestä. Polarisaatio voi lisätä eroja alueiden taloudellisessa kehityksessä. Alueet, joilla on enemmän resursseja ja parempi taloudellinen tilanne, voivat tarjota kattavampia ja laadukkaampia palveluita, kun taas heikommassa taloudellisessa tilanteessa olevat alueet voivat joutua karsimaan palveluistaan. Lisäksi polarisaatio voi vaikuttaa alueiden väestörakenteeseen. Alueet, joilla on paremmat palvelut ja taloudelliset mahdollisuudet, voivat houkutella enemmän asukkaita, kun taas heikommassa asemassa olevat alueet voivat kärsiä väestökadosta

Hyvinvointialuejohtajat ja pelastusjohtajat ovat linjanneet, että hyvinvointialueiden palveluiden keskeiset mitoitusperusteet ja tavoitetaso olisi oltava lakiin perustuvaa. Valtion pelastustoimen ohjauksen olisi oltava strategista ja vain keskeisiin järjestämisen periaatteisiin keskittyvää. Tehtävät ja vastuut tulee osoittaa lainsäädännöllä ja tarvittavilla valtioneuvoston asetuksilla. Lainsäädäntötyö edellyttää ohjeisiin verrattuna huomattavan laajan vaikutusten arvioinnin sekä asianmukaiset osallistumis- ja kuulemiskäytännöt. Tällä tavalla pelastustoimen palvelujärjestelmän rahoitus olisi nykyistä paremmin huomioitu ja valtiolla olisi tosiasiallinen vastuu palvelujärjestelmän rahoituksesta.

E rityinen haaste meillä on edelleen kehittää poikkeusolojen väestönsuojelujärjestelmää. Hyvinvointialueiden pelastustoimen viranomaiset ovat keskeisessä roolissa väestönsuojelun ja poikkeusolojen pelastustoimen suunnittelussa ja toteutuksessa. Vauriutuminen sotaan on monivaiheinen ja kattava prosessi, joka vaatii eri viranomaisten ja toimijoiden tiivistä yhteistyötä. Sen edistämiseksi lokaussa vahvistettiin asetus hyvinvointialueen väestönsuojelun yhteistyöryhmästä, jonka asettaa alueen pelastustoimi, joka antaa varmasti uusia työkaluja tähän toimintaan.

Hyvää joulua ja turvallista uutta vuotta!

Hyvinvointialueet tarvitsevat onnistuakseen aikaa sekä ehyttä ja tasapainotettua kansallista ohjausta

Minna Korkiakoski-Västi
Toimistusjohtaja
Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy

Vuoden 2023 alussa toimintansa käynnistänyt Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy on saanut kivijalakseensa uunituoreen strategian kaudelle 2025–2028. Hyvilin toiminnan visiona on Hyvinvointialueiden yhteinen ääni. Hyvil elää edelleen rakentumisen aikakautta ja visionsa mukaisesti se kasvaa askeleittain kaikkien hyvinvointialueiden yhteisen äänen kannattelijana ja siltaajana. Hyvil on pieni sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen yhteinen asiantuntijatoimija, joka toimii ensisijaisesti yhteistyön kautta. Hyvilin missiona on olla Hyvinvointialueiden asialla – Vaikuttava ja luotettava kumppani alueiden arjessa.

Hyvinvointialueet tunnetaan jo hyvin. Hyvilin arvopohja on yhteistyössä, asiantuntijuudessa, vaikuttavuudessa sekä uudistamisen ja uudistumisen tahdossa. Hyvilin perustehtäviä ovat vaikuttaminen sekä neuvonta- ja asiantuntijapalvelut. Vaikuttamistehävässä korostuvat rahoituksen riittä-

vyyden ja oikeudenmukaisen jakautumisen näkökulma, lainsäädännön ja valtion ohjauksen oikeasuuntainen kehittäminen sekä ammattilaisten riittävyden ja osaamisen turvaaminen. Tärkeä osa Hyvilin perustehtäviä on ylläpitää ja edistää ammattilaisten keskinäisten verkostojen toimintaa. Neuvonta- ja asiantuntijapalveluissa yhdistyvät juridinen ja toimialan asiantuntijuus. Hyvil tukee kentän ammattilaisia lainsäädännön täytäntöönpanon ratkaisuisia.

Myös pelastuslaitosten Kumppanuusverkosto jatkaa Hyvilin strategiaan nojaten perinteitä kunnioittaen sekä samalla uudistaen ja uudistuen.

Yhdessä olemme enemmän.

.....
“Myös pelastustoimen Kumppanuusverkosto jatkaa Hyvilin strategiaan nojaten perinteitä kunnioittaen sekä samalla uudistaen ja uudistuen. Yhdessä olemme enemmän.”

SISÄLTÖ

- 2 Pääkirjoitus
- 3 Hyvilin toimitusjohtaja
Minna Korkiakoski-Västi
- 5 Pelastustoimen
kehittämispäälliköltä
- 6 Turvallisuuspalvelut
palvelualue
- 7 Ensihoidon palvelualue
- 8 Varautumisen ja
väestönsuojelun palvelualue
- 9 Tukipalvelut palvelualue
- 10 Pelastustoiminnan palvelualue
- 11 Kumppanuusverkoston
strategia
- 11 Pelastusjohtajien hallitus 2025
- 12 Kohti yhteistä asiakaspalautetta
Ajankohtaisia tapahtumia

**Pelastuslaitosten kumppanuusverkosto
Feeniks Uutiskirje**
Toinen linja 14, 00530 Helsinki
Puh. +358 9 771 6000 (vaihde).

Toimittanut
Tuula Peltoniemi

Kannen kuva: MostPhotos
Sisältösivun kuvat: MostPhotos, Tuula
Peltoniemi, Canva Pro
Kuvituskuvat MostPhotos Canva Pro ja
Tuula Peltoniemi

tuula.peltoniemi@hyvil.fi

www.pelastuslaitokset.fi

www.hyvil.fi

Pelastustoimi 2030

Vesa-Pekka Tervo
Pelastustoimen
kehittämispäällikkö
Hyvinvointialueyhtiö
Hyvil Oy

Tulevaisuussuuntautunut suunnittelu ja erityisesti systeemisen ajattelun vahvistaminen siten, että kehittämisideoista rakentuu tikasyhteys yhteiskunnalliseen tavoiteasetantaan asti, on tosi vaativa tehtävä. Elämässä ja työssä yleensä on vain nyt ja tässä, ja korkeintaan ehkä huomina. Häiriöttömässä arjessa on tutut työkaverit, tuttu arki ja jaettu ymmärrys siitä, millainen on oikea asioiden järjestys. Asioiden liike on pahasta, kun se tuottaa epävarmaa näkymää ja kallistuvaa pintaa jalan alle.

Tuttuus voimavaratekijänä korostuu työn murroksen aikana. Pelastustoimessa tarve tuttuuteen on rajusti törmännyt muutostarpeeseen, jonka symboliksi on noussut hyvinvointialue. On päivänselvää, että koettu hallinnollinen murros on mittakaavaltaan sellainen, että aktiivinen muutosjohtaminen on ehto organisaation onnistumiselle ja työn merkitysperspektiivin vahvistamiselle. Nyt koetulla muutoksella on koko yhteiskuntaa koskeva merkitys, eikä sitä voi sanoittaa nojaamalla taakse päin ja palaten aiempaan arkeen. Vaaditaan hyppy eteenpäin, askel siihen isoon saliin, jossa jokainen voi ylpeänä omasta kokemuksestaan edelleen rakentaa ja luovuttaa omaa osaamistaan aiempaa laajempaan käyttöön.

Julkisen hallinnon instituutiot suojaavat erityisesti murrosten aikana omaa ymmärrystä roolistaan ja uuden asian edessä piilottavat vapauden valita toisin. Instituutio määrittää olemassaolonsa ensisijaiseksi, eikä suhteessa siihen arvoon, mitä sen pitäisi yhteiskuntaan tuottaa. Vallan määrittäminen alkaa sanoittaa etenemistä ja vieläpä siten, että aletaan puhua enemmän valtasuhteiden muutoksesta kuin määrätietoisen etenemisestä kohden tavoitteita.

Pelastuslaitoksissa on epävarmuutta. Osa kieltää vapautensa odottamalla ulkopuolisen auktoriteetin kertovan tehtävän, jota konemaisesti voisi toteuttaa. Asiantuntijakulttuurissa on murtumisen merkkejä. Suhde työnantajaan myrkytty. Pelastustoimi katoaa hyvinvointialueen strategiatasolta. Merkitys konsernitason vähenee ja poliittinen tuki heikentyy. Syntyy kierre, jossa hyvinvointialueen luottamus pelastustoimeen heikentyy, mikä vähentää osaamisen tilausta ja rahoitusta.

Näin ei tarvitse käydä. Pelastustoimen tulevaisuutta määrittää eniten se, miten vahvasti kykenemme löytämään roolimme osana hyvinvointialueen palveluiden järjestämisen kokonaisuutta. Meidän tulee aidosti pyrkiä olemaan osa hyvinvointialueen organisaatiota sekä yhteistyössä ja palveluintegraatiossa rohkeaa edelläkävijä. Kokemus alueellisesta toiminnasta ja laaja-alaisesta yhteistoiminnasta on selkeä vahvuus. Varmasti hyvinvointialueet voivat ottaa oppia pelastustoimen johtamisesta siinä vaihtokaupassa, jossa pelastustoimi on oppiva organisaatio hyvinvointialueella. Vahva asema asiantuntijaorganisaationa on aivan ulottuvissa. Yhteyksissä hyvinvointialueen strategiseen toimijuuteen, talouteen ja toiminnan suunnitteluun on pelastustoimella vain voitettavaa.

.....

**”Yhteyksissä
hyvinvointialueen
strategiseen toimijuuteen,
talouteen ja toiminnan
suunnitteluun on
pelastustoimella vain
voitettavaa.”**

Turvallisuuspalvelut palvelualue

Esa Kokki
Erityisasiantuntija
Turvallisuuspalveluiden palvelualueen sihteeri
Kymenlaakson pelastuslaitos / Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy

Turvallisuuspalveluiden vuosi 2024 on ollut vähintään yhtä vauhdikas kuin aiemmatkin kaudet. Kanta-Hämeen pelastusjohtaja Petri Talikka on kipparoinut ryhmää inhimillisesti, ammatillisesti ja luotettavasti kohti parempaa onnettomuuksien ehkäisyjen palvelua. Palvelualueen toimintasuunnitelma on toiminut kompassina matkalla ja määränpäättäminen on saavutettu, varsinkin niiden tavoitteiden osalta, joissa palvelualue on itse vastuussa.

Lausuntopohja sähkövarastojen rakentamiseen

Rakenteellisen paloturvallisuuden asiantuntijaverkosto on valmistellut kuluvan vuoden aikana ajankohtaista pelastuslaitosten yhteistä lausuntopohjaa rakennuslupakäsittelyssä koskien teollisen kokoluokan energiarakenteiden rakentamista rakennusten ulkopuolelle. Lausuntopohjaa voi kysyä oman pelastuslaitoksen edustajalta ko. asiantuntijaverkostossa.

Muita valmistuneita sisäisiä ohjeita

Turvallisuuspalveluiden asiantuntijaverkostot ovat valmistelleet pelastuslaitosten sisäiseen käyttöön ohjeita, joita ei ole julkisesti saatavilla. Kemikaalivalvonnan asiantuntijat ovat kirjoittaneet ohjeen vetyaseman ilmoituksen käsittelyyn ja päätöksen valmisteluun sekä vetyakeluaseman päätösmallin. Valvonnan asiantuntijaverkosto on kirjoittanut ohjeen Pelastusviranomaisen hallintopakokeinoihin. Verkosto järjestää myös aiheeseen liittyviä koulutustilaisuuksia. Lisätietoja saa oman pelastuslaitoksen edustajalta ko. asiantuntijaverkostossa.

Tietopankki

Julkisesti kaikkien saataville Pelastuslaitosten kumppanuusverkoston verkkosivujen Tietopankkiin on viety tämän vuoden aikana onnettomuuksien ehkäisyä tukevia materiaaleja.

www.pelastuslaitokset.fi/tietopankki

Koti- ja vapaa-ajan tapaturmien ehkäisyohjelman paloturvallisuuden seuranta

Sosiaali- ja terveysministeriön Turvallisesti kaiken ikää -ohjelman paloturvallisuuden seuranta siirtyi vuoden alussa Hyvinvointialueyhtiö Hyvil Oy:lle. Touko- ja marraskuussa järjestettiin ohjelman seurantawebinaarit. Vuoden 2025 alussa ohjelman toimenpiteitä priorisoidaan ohjelman loppukaudelle, vuosille 2026-2030.

OE-toimintaohjelman ja Harvaturvaselvityksen päivitys

Turvallisuuspalvelut on osallistunut vuoden 2024 aikana sisäministeriön Pelastusalan onnettomuuksien ehkäisytoimintaohjelman päivitystyöhön. Ohjelma julkaistaan vuoden 2025 alussa ja ohjaa osaltaan pelastuslaitosten onnettomuuksien ehkäisyä työtä. Turvallisuuspalvelujen edustajat ovat osallistuneet myös sisäministeriön johtaman Harvaturvaverkoston työhön. Kuluvan vuoden aikana on kirjoitettu Harvaturvaselvitys 2024, jossa on päivitetty vuonna 2019 kirjoitettu selvitys vastaamaan tämän hetken turvallisuustilannetta ja -havaintoja.

Tulevan vuoden haasteita

Tulevan vuoden haasteita onnettomuuksien ehkäisyä osalta on pelastustoimen strategiaan ja Petteri Orpon hallitusohjelmaan kirjattu tavoite puolittaa tulipalojen määrää hallituskauden aikana. Nykyisen hallituksen ensimmäisen puolentoistavuoden aikana tulipalojen määrä ei ole vähentynyt. Pelastuslaitokset odottavat sisäministeriön ohjausta, millä toimenpiteillä tavoitteeseen pyritään. Tavoite on mahtipontinen, sillä 20 vuoden aikana esimerkiksi rakennuspalojen määrä on vähentynyt kolmanneksella ja ihmisten aiheuttamat rakennuspalot puoleen. Muissa tulipaloissa yhtä suurta muutosta ei ole vuosien aikana havaittavissa, hallituskaudesta puhumattakaan.

Toinen merkittävä uusi haaste liittyy vihreisiin energiamuotoihin. Lainsäädäntö ei tahdo pysyä rakentamisen ja kehittämisen vauhdissa ainaakaan vihreän siirtymän alkumetreillä. Asiantuntijaverkostot valmistelevat linjauksia ja sisäisiä oppaita sen minkä ehtivät. Kemikaalivalvonnan asiantuntijat ovat mukana vetyasioissa, rakenteellisen paloturvallisuuden asiantuntijat rakentamiseen liittyvissä aiheissa ja palontutkimuksen asiantuntijaverkoston seuraava teematutkiminta liittyy aurinkopaneelien ja -voimaloihin.

Turvallisuuspalvelut kokoukset 2025: 23.1., 13.2., 27.3., 17.4., 14.-15.5., 12.6., 20.-21.8., 18.9., 1.-2.10., 20.11. ja 11.12.

Kuvituskuva: Tuula Peltoniemi

Ensihoidon palvelualue

Kari Porthan
Ensihoitopäällikkö
Ensihoidon palvelualueen sihteeri
Helsingin kaupungin pelastuslaitos

Ensihoidon palvelualue julkaisi keväällä tilastot ensihoidon uhka- ja väkivaltatilanteista. Koosteet vuoden 2023 uhka- ja väkivaltatilanneilmoituksista toimitti 17 (hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin) ensihoitopalvelua. Uhka- ja väkivaltatilanteiden esiintyvyyden nousu on noussut, mikäli sitä verrataan ensihoitopalveluiden suorittamien ensihoidotehtävien lukumääriin. Tyyppillinen uhka- tai väkivaltatilanteen aiheuttaja vuonna 2023 oli ensihoidon potilas/asiakas (87 %) ja joissain tapauksissa potilaan omainen (4 %) tai ulkopuolinen (4 %). Vuonna 2023 uhka- ja väkivaltatilanteita raportoitiin tapahtuneen eniten ambulanssissa (38 %). Yksityisasunnossa tilanteita raportoitiin tapahtuneen toiseksi eniten (30 %) ja kolmanneksi eniten kohdeosoitteessa ulkona (14 %).

Uudet työryhmät

Ensihoidon palvelualueen alle päätettiin perustaa työturvallisuustyöryhmä. Työryhmän tarkoituksena on parantaa ensihoitajien työturvallisuutta kehittämällä kansallisessa verkostoyhteistyössä ensihoidon uhka- ja väkivaltatilanteiden koulutusta, jakaa hyviä käytäntöjä sekä valmistella valtakunnallisesti yhtenäistä koulutusmateriaalia ensihoidon ammattilaisille ja opiskelijoille

Ensihoidon palvelualueen alle perustettiin myös työryhmä parantamaan ensihoidon hygieniasioita. Ensimmäinen työryhmän tapaaminen tapahtuu loppuvuodesta 2024 ja Keski-Suomen hyvinvointialue toimii koollekutsujana

Ajoneuvotyöryhmä on myös kokoonnutunut vuonna 2024. Työryhmän tarkoituksena on jakaa kokemuksia valtakunnallisesti ajoneuvojen han-

kinnoista ja saada myös aikaan kustannustehokkuutta ambulanssien hankintoihin. Hyviä käytänteitä tarkoituksena jakaa valtakunnallisesti

Ensihoidon palvelualueen kärkihankkeena on ollut Työterveyslaitoksen tutkimushanke ensihoitajien fyysisen toiminta- ja työkyvyn arviointi ja edistäminen työuran kaikissa vaiheissa (FirstFit) menetelmän käyttöönotto. FirstFit2-hanke on edennyt aikataulussa ja suunnitellusti kohti päätöstä maaliskuun 2025 loppuun.

Ensihoidon palvelualueen kokouksissa on käsitelty laajasti ensihoidon ajankohtaisia asioita muun muassa ensihoidon varautumiseen liittyviä asioita eri hyvinvointialueilla, KEJO asioita, puhdas paloasemaa, Tilanekeskustoimintaa, opiskelija-asioita, suojavaatehankintoja ja omavalvonnan toteuttamista. Ensihoidon omavalvonnan suunnittelussa ja suorittamisessa on lyhyt historia. Palvelualueen kokouksissa on esitelty eri alueiden omavalvontasuunnitelmia ja pyrimme oppimaan tekemistä suunnitelmista ja toimenpiteistä.

Ensihoidon koulutusverkosto on toiminut myös aktiivisesti ja sen käynnistämisestä tuli kuluneeksi 10 vuotta. Tärkeimpänä syksynaiheena koulutusverkostossa oli ”Osaamista-voitteet ja osaamisen varmistaminen ensihoidotyössä” -projektin lopputuotoksen läpikäyminen.

Seuraavat Ensihoidon palvelualueen kokoukset ovat 14.–15.5.2025 Oulussa ja 1.–2.10.2025 Vantaalla.

Kuvituskuva: MostPhotos

Varautumisen ja väestönsuojelun palvelualue

Vesa Halonen, pelastusjohtaja
Varautumisen ja väestönsuojelun palvelualueen puheenjohtaja
Varsinais-Suomen pelastuslaitos

Varautuminen ja väestönsuojelun palvelualue on saanut päätökseen ensimmäisen toimintavuotensa osana Pelastuslaitosten kumppanuusverkostoa.

Vuosi on ollut toiminnan käynnistämisen ja rakenteiden vakiinnuttamisen aikaa. Tämä on edellyttänyt paitsi asiantuntijuutta ja sitoutumista myös laaja-alaista yhteistyötä niin pelastuslaitosten, valtakunnallisten toimijoiden kuin muiden kumppaneiden kesken. Haluamme välittää lämpimät kiitokset kaikille, jotka ovat olleet mukana luomassa palvelualueitamme ja tukemassa sen ensimmäistä toimintavuotta! Kulunut vuosi on tarjonnut myös ainutlaatuisen näkökulman palvelualueemme rooliin muuttuvassa turvallisuuskentässä. Varautuminen ja väestönsuojelu ovat nousseet entistä tärkeämpään asemaan kansallisen turvallisuuden kokonaisuudessa, ja palvelualueemme työskentelee tiiviisti tämän tehtävän edistämiseksi.

Pelastuslain uudistus - tulevaisuuden suunnan määrittämistä

Vuoden aikana olemme käsitelleet pelastuslain uudistamisen toista vaihetta osana työtämme. Lain kehittämistarpeista on käyty avointa ja rakentavaa keskustelua, jossa olemme tarkastelleet erityisesti sisäministeriön, viranhaltijoiden ja pelastuslaitosten rooleja. Näkemyksiä on vaihdettu aktiivisesti muun muassa sisäministeriön, Turvallisuuskomitean ja sosiaali- ja terveysministeriön edustajien kanssa. Tämä vuoropuhelu on ollut arvokasta paitsi lainsäädännön päivittämisen myös yhteisten toimintamallien kehittämisen kannalta.

Pelastuslain uudistus tarjoaa mahdollisuuden kirkastaa varautumisen ja väestönsuojelun toimintamalleja, jotta ne vastaavat entistä paremmin nykyisiin ja tuleviin haasteisiin. On selvää, että yhteistyö ja roolien selkeyttäminen ovat avainasemassa, kun suunnittelemme ja toteutamme tehokkaita ratkaisuja.

Evakuoinnit ja asiantuntijaverkoston kehittäminen

Vuoden aikana olemme syventyneet evakuointien suunnitteluun ja rooliin eri pelastuslaitosten välillä. Vaikka suunnittelu on edennyt hyvin, olemme tunnistanee tarpeen tiivistää edelleen pelastuslaitosten välistä koordinointia ja parantaa toimintamalleja. Tiivis yhteistyö viranomaisten kesken on kuitenkin luonut vahvan perustan, jolle voimme jatkossa rakentaa entistä tehokkaamman järjestelmän.

Palvelualueemme tavoitteena on kehittää asiantuntijaverkostoa, joka tukee sekä alueellista että valtakunnallista toimintaa. Tämä verkosto mahdollistaa tiedon ja parhaiden käytäntöjen jakamisen, mikä puolestaan vahvistaa kykyämme vastata erilaisiin kriisitilanteisiin. Tavoitteemme on tukea paitsi paikallista turvallisuussuunnittelua myös valtakunnallista varautumista ja väestönsuojelua.

Katse kohti tulevaa

Ensimmäinen toimintavuotemme on osoittanut, että palvelualueemme rooli turvallisuuden kokonaisuudessa on keskeinen. Kulunut vuosi on ollut myös oppimisen ja sopeutumisen aikaa, ja olemme ottaneet tärkeitä askelia kohti entistä vahvempaa yhteistyötä ja vaikuttavampia toimintamalleja.

Kuvituskuva: MostPhotos

Kiitämme kaikkia yhteistyökumppaneitamme tästä matkasta. Olemme varmoja, että tulevina vuosina voimme yhdessä saavuttaa vieläkin enemmän. Vuosi 2025 tuo mukanaan uusia haasteita ja mahdollisuuksia, mutta vahvalla pohjalla ja osaan verkoston tukemana olemme valmiita tarttumaan niihin.

Hyvää ja turvallista uutta vuotta kaikille!

.....

Tavoitteemme on tukea paitsi paikallista turvallisuussuunnittelua myös valtakunnallista varautumista ja väestönsuojelua

Tukipalvelujen palvelualue

Mika Kontio, pelastusjohtaja, tehtäväalueen johtaja
Tukipalvelut palvelualueen puheenjohtaja
Pirkanmaan hyvinvointialue, Pelastuspalvelut (pelastustoimi ja ensihoitopalvelut)

Muutos, se oli kuluneen vuoden 2024 ja myös vuoden 2023 käytetyin sana. Rakenteiden ja prosessien tarkastelut, talouden epävarmuus ja laajemmin toimintaympäristön muutokset erottuivat vahvasti tukipalveluiden palvelualueen käydyissä keskusteluissa. Pelastuslaitosten varsin itsenäinen asema alueellisen pelastustoimen kokonaisuudessa on tullut uuden tarkastelun kohteeksi hyvinvointialueen rakenteissa. Ja sanoisin, että verkostokeskustelujen perusteella monella alueella tarkastelun lisäksi myös ravistelluksi.

Pelastuslaitosten kumppanuusverkoston tukipalvelut palvelualue on varmasti palvelualueista se, joka hyvinvointialueuudistuksen yhteydessä koki suurimpia muutoksia. Tämä tulos näyttäytyy esimerkiksi siten, että monet tutut prosessit ovat muuttuneet ja pelastuslaitosten talous- ja henkilöstöosaajat sekä tukipalveluiden taitajat ovat päässeet mukaan hyvinvointialueiden uusiin prosesseihin ja joissakin tapauksissa se on edelleen näyttänyt esimerkiksi siirtymisenä hyvinvointialueen sisällä pelastustoimen organisaatorakenteista toimijaksi laajempiin kokonaisuuksiin. Joillakin linkki pelastustoimeen on säilynyt ja joillakin taas ei. Samalla myös prosessiohjaukseen – ja omistajuuksiin on tullut uusia tekijöitä.

Osallistujamäärä kokouksissamme oli vähäinen. Emme saaneet kokouksiin aina kaikilta alueilta edustajia paikalle tai edes etäyhteyden päähän. Olen aika vakuuttunut siitä, että muutoksiin ovat keskeisin syy, mutta toisaalta myös se, että monessa tukipalveluprosessissa on siirrytty ns. kumppanuuspalveluihin. Niin tai noin, joka tapauksessa organisaatiot tarvitsevat palvelutuotannon varmistamiseksi tukipalveluita edelleen.

Markkinointia kumppanuusverkostosta, yhteen kokoavana tiedonlähteenä ja voimavarana, tarvitaan lisää, jotta saamme pelastustoimen asioita edistäviä kumppaneitamme mukaan meille tärkeiden asioiden äärelle. Tämä tarkoittaa myös sitä, että meidän pitää hiukan laajentaa aikaisempaa ajatteluaamme pelastuslaitosten kumppanuusverkostosta hyvinvointialueiden (ja Helsingin) pelastus- ja ensihoitopalveluiden kumppanuusverkostoksi, jolloin ehkä kumppanimme näkisivät yhteisen kehittämisen enemmän mahdollisuutena kuin ”suljetulle piirille” tarkoitettuna tekemisenä.

Jätämme tukipalveluiden sihteerin, Pirkanmaan hyvinvointialueen pelastus- ja ensihoitopalveluiden hallintopäällikön Pirkko Lindströmin kanssa tämän ajatuksen kehittämisideana ideana tulevalle puheenjohtajalle ja kiitämme samalla yhteistyöstä tukipalveluiden palvelualueella. Toimikautemme päättyy vuoden lopussa.

.....
”Ennakkoluuloton pohdiskelu, valmistelu ja lopulta tulos on enemmän mahdollisuus kuin uhka, myös pelastustoimelle.”

Ennakkotieto:

Tukipalveluiden kevään 2025 kokoukset on alustavasti sovittu pidettävän klo 9.00-10.30 seuraavina ajankohtina: 4.2., 4.3., 8.4. ja 3.6.

Kuvituskuva: CanvaPro

Pelastustoiminnan palvelualue

Ville Mensala
puheenjohtaja
pelastusjohtaja
Keski-Suomen pelastuslaitos

Pelastustoiminnan palvelualueen vetovastuu on ollut Keski-Suomen pelastuslaitoksella kauden 2023–2024 ajan. Puheenjohtajana on toiminut pelastusjohtaja Ville Mensala ja sihteerinä pelastuspäällikkö Arto Ahlroos. Palvelualueen vuosien 2023 ja 2024 toimintasuunnitelmien pääpaino on ollut kärkihankkeissa, joita on viety aktiivisessa vuorovaihtuksessa palvelualueen jäsenten kanssa eteenpäin – käytännön arkea kehittämällä.

Palvelualueella on ollut kiireinen vuosi 2024. Suuria muutoksia on toimialalla valmistelussa ja jäsenistö on päässyt ottamaan kantaa moniin eri asioihin. Palvelualueen henkilöstö on kokoontunut fyysisesti kaksi kertaa ja kerran etänä. Kevään tapaaminen oli Kuopiossa ja syksyllä kokoukset Tampereella. Tämän vuoden keskustelut ovat pyörineet pitkälti ensi vuonna aloittavien YTA tilanne- ja johtokeskusten ympärillä sekä ICT-järjestelmien kehittämisessä.

Toukokuun etäkokouksen aiheena oli II vuosikurssin pelastajaoppilaiden kelpoisuudet kesän sijaistuksiin pelastuslaitoksissa. Haasteita tuli sisäministeriön uuden sukellus- ja pintapelastustoimintaohjeen myötä vaativien tehtävien kelpoisuuksien täyttymisestä. Pelastusjohtajien hallitus antoi palvelualueelle tehtävän valmistella malli asian ratkaisemiseksi. Yhteisen tapaamisen ja evästysten jälkeen pelastuspäällikkö Juha Kärkkäinen Pohjois-Savon pelastuslaitokselta laati mallin, jota on mahdollista hyödyntää pelastuslaitoksissa.

Yhteistoiminta-alueiden (YTA) tilanne- ja johtokeskusten valmistelun osalta saimme kattavan yhteenve-

don Tampereen kokouksessa. Valmistelut olivat kaikilla alueilla käynnissä ja vaikuttaisi siltä, että toiminnot käynnistyvät pääasiassa 1.1.2025. Näin ollen yksikään alue ei olisi käyttämässä asetuksen mahdollistamaa siirtymäaikaa huhtikuun alkuun. Keskusten miehityksissä on jonkin verran vaihtelua eri alueilla. Pääsääntöisesti keskuksiin on tulossa päällystötason johtamisvalmius ja toimintaa tukemaan palkataan myös päivystäjiä. Keskusten toiminta tulee alkuvaiheessa painottumaan tilannekuvan kokoamiseen sekä johtamisen tukemiseen.

Sisäministeriö laittoi loppukesästä lausuntokierrokselle luonnoksen uudesta pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohjeesta. Pelastusjohtajat ohjeistivat palvelualueella valmistelemaan yhteisen lausuntopohjan asiasta. Palvelualueen sihteeri keräsi kommentit pelastuslaitoksilta ja koosti yhteisen lausuntopohjan hyödynnettäväksi. Lausunnoissa nousi esille ohjeen mahdollinen kustannuksia nostava vaikutus ja tästä syystä nähtiin tärkeänä, että tämä toimintaohje annettaisiinkin vähintään asetustasolla. Hyvinä uudistuksina ohjeessa nähtiin onnettomuushistorian tarkastelu ko-honnan pelastuspotentiaalin onnettomuuksien osalta, viereisten ruutujen vaikutus riskiluokan määrittelyssä sekä pelastusryhmää pienempien muodostelmien hyödyntämismahdollisuus.

Edellä mainittujen lisäksi palvelualueen näkemyksiä eri asioihin on kartoitettu useilla sähköpostiviesteillä ja jäsenistöä on nimetty kansallisiin työryhmiin. Palvelualueen jäsenet ovat olleet todella aktiivisia asioiden edistämässä, vaikka jokaisen työpöytä on varmasti täynnä myös oman alueen asioita. Ensi vuonna ajankoh-taisina asioina jatkuvat varmastikin tilanne- ja johtokeskusten toiminnot sekä KEJO-kenttäjohtajajärjestelmän

käyttöönotto. Myös toimintavalmiuden suunnitteluohjeen uusi versio aiheuttanee keskustelua ja yhteisten käytäntöjen muodostamista. Aktiivinen työ pelastustoiminnan palvelualueella jatkuu.

Keski-Suomen pelastuslaitoksen puolesta haluamme kiittää Pelastustoiminnan ja kaikkien Pelastuslaitosten kumppanuusverkoston palvelualueiden jäsenistöä sekä Hyvilin Pelastustoimen palveluiden henkilöstöä erinomaisesta yhteistyöstä yhteisten asioiden edistämässä. Pelastustoiminnan palvelualueen vetovastuu siirtyy vuoden 2025 alusta Kainuun pelastuslaitokselle – apellissa tava-taan.

.....
“Merkittäviä muutoksia ovat alueellisten tilanne- ja johtokeskusten käynnistäminen, toimintavalmiuden suunnitteluohjeen päivitys sekä ICT-järjestelmien tulevat muutokset”

Kumppanuusverkoston strategia 2025

Hyvintointialueen pelastustoimen yhteiselle kehittämis-työlle on edelleen tarvetta. Pelastuslaitosten kumppanuusverkoston yhteistyörakenne ja palveluiden kehittämisen toiminnalliset ja taloudelliset edellytykset tulee varmistaa, vaikka julkisen hallinnon talousnäkökulmasta enteilevät entisestään vähentyviä resursseja.

Kumppanuusverkoston toiminnan jatkuessa nykymuotoisenaan tulee menettelyt ja päämäärä yhteensovit-taa tarkoituksenmukaisella tavalla. Hyvintointialuejohtajien tavoiteasetannan sekä Hyvintointialueyhtiö Hyvil Oy:n palvelustrategian ja toimintalinjausten kanssa. Vaikuttamistyössä ja kumppanuusverkoston palveluiden toteutuksessa hyödynnetään Hyvilin tarjoamia mahdolli-

suuksia. Hyvilin aseman vakiintuminen mahdollistaa aiempaa suuremman synergian Kumppanuusverkoston ja hyvintointialuejohtajien välillä.

Pelastuslaitosten kumppanuusverkosto osallistuu hyvintointialueiden toiminnan kehittämiseen hyödyntäen verkostotoiminnasta 20 vuoden ajalta kertynyttä osaamista. Kumppanuusverkosto seuraa myös aktiivisesti turvallisuusympäristön muutoksia ja ottaa toiminnan kehittämisenä huomioon kasvavat vaatimukset esimerkiksi tietoturva, hybridiuhkia ja poikkeusolojen aikaista toimintaa koskien. Valtion ohjausjärjestelmän ja -rakenteiden päivittyessä varmistetaan, että valtion ohjaus pitäytyy strategisella tasolla mahdollistaen hyvintointialueiden itsenäisen vastuunkannon palvelujen järjestämisessä, suunnittelussa ja toteutuksessa. Pelastuslaitosten kump-

panuusverkoston toiminnan kulmakivet ovat aktiivinen yhteistyö, ennakointi ja tietoon perustuva vaikuttaminen. Kumppanuusverkoston toiminnassa kunnioitetaan hyväksytyä päätöksentekorakennetta sekä toimintaa ohjaavia perusasiakirjoja ja linjauksia.

Strategia vuodelle 2025 ohjaa Pelastuslaitosten kumppanuusverkoston toimintaa kaikilla tasoillaan.

Kumppanuusverkoston strategia tarkistetaan vuosittain syksyllä ja strategiasta päätetään kunkin vuoden toiseksi viimeisessä pelastusjohtajien kokouksessa.

Pelastuslaitosten kumppanuusverkosto aloitti valtakunnallisena yhteistyön alustana vuonna 2008.

PELASTUSJOHTAJIEN HALLITUS VUONNA 2025

Pelastusjohtajien kokous hyväksyi kokouksessaan 20.11.2024 henkilövalinnat tulevalle hallituskaudelle.

Puheenjohtajana jatkaa pelastus- ja turvallisuuspalvelujen toimialajohtaja, pelastusjohtaja Seppo Lokka (Etelä-Savon hyvintointialue). Varapuheenjohtajaksi valittiin pelastusjohtaja Peter Johansson (Itä-Uudenmaan hyvintointialue).

Hallituksen jäseneksi ja tukipalvelujen palvelualueen puheenjohtajaksi valittiin pelastusjohtaja Petteri Jokelainen (Pohjois-Pohjanmaan hyvintointialue). Hallituksen jäseneksi ja pelastustoiminnan palvelualueen puheenjohtajaksi valittiin pelastusjohtaja Juha Saario (Kainuun hyvintointialue). Hallituksessa jatkavat jäsenenä ja palvelualueiden puheenjohtajina Varsinais-Suomen hyvintointialueen pelastusjohtaja

Vesa Halonen (Varautumisen ja väestönsuojelun palvelualue), Helsingin pelastuskomentaja Jani Pitkänen (Ensihoidon palvelualue) sekä Kanta-Hämeen pelastusjohtaja Petri Talikka (Turvallisuuspalvelujen palvelualue).

Pelastusjohtajien hallitus ohjaa Pelastuslaitosten kumppanuusverkoston toimintaa ja valmistelee esitykset pelastusjohtajien kokoukselle. Kumppanuusverkoston työjärjestyksen mukaan vuoden toiseksi viimeisessä pelastusjohtajien kokouksessa käsitellään henkilövalinnat seuraavalle hallituskaudelle. Hallituksessa voi toimia korkeintaan neljä peräkkäistä kalenterivuotta.

Pelastuslaitosten kumppanuusverkosto aloitti pelastuslaitosten valtakunnallisena yhteistyön alustana vuonna 2008. Yhteisellä valmistelulla ja yhteisiä ratkaisuja hyödyntämällä on luotu erinomainen rakenne pelastustoimen palvelujen kustannustehokkaaseen kehittämiseen. Kumppanuusverkoston menettelyt ja päämäärä on yhteensovitettu hyvintointialuejohtajien tavoiteasetannan sekä Hyvintointialueyhtiö Hyvil Oy:n strategian kanssa.

Kumppanuusverkoston toimihenkilöt:

Kehittämispäällikkö
Vesa-Pekka Tervo
Vesa-Pekka.Tervo@hyvil.fi
+358 40 719 7150

Eriyasisiantuntija Esa Kokki
Esa.Kokki@hyvil.fi
+358 50 471 7650

Eriyasisiantuntija
Tuula Peltoniemi (31.1.2025 saakka)
Tuula.Peltoniemi@hyvil.fi
+358 50 306 0724

Eriyasisiantuntija
Terhi Virtanen (1.2.2025 alkaen)
Terhi.Virtanen@hyvil.fi
+358 43 826 7361

Kumppanuusverkoston palvelualueetapaamiset

14.05. - 15.05.2025 Oulu

01.10. - 02.10.2025 Vantaa

Kohti yhtenäistä asiakaspalautetta

Asiakaspalautteen tuottama tieto on välttämätöntä pelastustoimen palvelujen kehittämisessä, suunnittelussa ja toteutuksessa. Kehittämistyössä tulee tunnistaa hyvinvointialueiden olemassa olevat tiedonhallintaratkaisut ja niiden hyödyntämismahdollisuudet.

Yhtenäiset asiakaspalautteiden mittauksen periaatteet luovat pohjan sille, että palautetietoa on mahdollista koota, analysoida ja vertailla eri tiedon tasoilla. Myös palvelunkäyttäjällä on mahdollisuus saada tietoa palautteen vaikutuksista.

Tiedon yksityiskohtaisuus ja tietomalli riippuu tiedon hyödyntämisen tasosta. Pelastustoimen yhtenäisen asiakaspalautteen valmistelutyössä tämän vuoden aikana on keskitytty pelastuslaitosten yhtenäiseen asiakaspalautteeseen.

Pelastuslaitosten asiakaspalautte

Arvokas ja merkityksellinen PelaTKI-sihteeristö on valmistellut valikoitujen (AURA) palvelujen yhteisiä palauteväittämiä ja minimitaustatietoja. Valmisteluvaiheen palvelut ovat: pelastustoiminta, palotarkastus, turvallisuuskoulutus, ohjaus- ja neuvontapalvelut. Kehittämistietoja palauteväittämiin saatiin koko PelaTKI-verkoston ja Turvallisuuspalvelut -palvelualueelta. Kehittämistyö

jatkuu palauteväittämiä sisältövaatimusten laadullisella käyttäjätestauksessa, jossa arvioidaan väittämiä toimivuutta ja soveltuvuutta kuhunkin palveluun. Palauteväittämiä pilotointi asiakkailla toteutuu alkuvuodesta Etelä-Karjalassa, Lapissa, Päijät-Hämeessä ja Satakunnassa. Pilotoinnin jälkeen jaetaan kokemukset ja havainnot sekä arvioidaan väittämiä toimivuutta ennen laajempaan käyttöön ottoa pelastuslaitoksissa.

Valtakunnallista tietomalliratkaisua haetaan

Pelastustoimen asiakaspalautejärjestelmän kehittäminen edellyttää tietomallin suunnittelua laajassa yhteisvalmistelussa. Valtakunnallista tietomallia määrittäessä ratkaistavia asioita ovat mm. rahoitus, tietotekniset ratkaisut ja niiden yhteensopivuus olemassa oleviin ratkaisuihin.

Ratkaisuja valtakunnalliseen tietomalliin on haettu yhdessä ministeriöiden (VM, SM & STM) sekä THL:n kanssa. Yhteisiä ratkaisuja haetaan saatujen pilotointikokemusten jälkeen. Pelastuslaitosten osallisuus myös hyvinvointialueiden (THL) asiakaspalauteverkostossa jatkuu vuonna 2025 Hyvilin Terhi Virtasen palauttua helmikuussa tehtävänsä.

Etuoikeutettu olo

Olen työurallani saanut aika-ajoin hypätä tuntemattomaan. Pelastuslaitosten

Kumppanuusverkosto, Suomen pelastusjohtajat, Pelastusopisto, SPEK, Palopäällystöliitto ja monet muut toimijat - ansiostanne koen olevani etuoikeutettu. Vakuutan pitäväni pelastusalan ja sen näkökulmat mukaan. Tiedän keiden puoleen kääntyä, jälki on jätetty. Lämmin kiitos tästä matkasta.

Erityisen lämmin kiitos Vesa-Pekka Tervo ja Esa Kokki, kanssanne on helppo olla, tehdä ja saada aikaan. Arvostan.

Toivotan jokaiselle Feeniksin lukijalle mitä parhaita joulua sekä hyvää uutta vuotta.

Kuva: Madeira 2024 / Tuula Peltoniemi

AJANKOHTAISIA TULEVIA TAPAHTUMIA 2025

- Turvallisuusviestinnän kansainvälinen ISES-seminaari 12.3.-13.3.2025, Kittilä
- Palopäällystöpäivät 8.4.-10.4.2025, Tampere
- Pelastustoimen tutkimus- ja kehittämispäivät 10.6.-12.6.2025, Pelastusopisto, Kuopio
- Pelastustoimen ajankohtaispäivät syyskuussa 2025, Mikkeli

PELASTUSLAITOSTEN KUMPPANUUSVERKOSTON TAPAHTUMIA 2025

- Pelastusjohtajien kokoukset 22.1., 12.2., 14.3., 16.4., 6.-7.6., 3.9., 8.10., 12.11, ja 10.12.
- Palvelualueiden tapaamiset 14.5.-15.5.2025 Oulu ja 1.10.-2.10.2025 Vantaa
- PelaTKI-verkosto, Ennakointiseminaari 3.4.2025, Helsinki